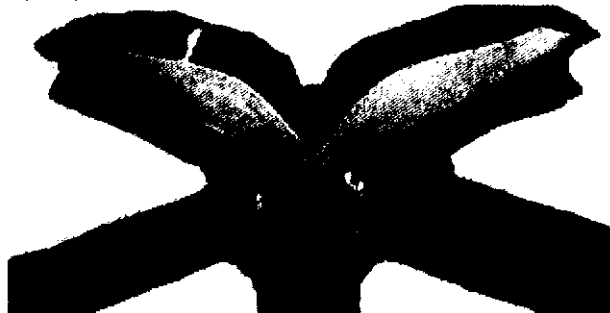

ترجمه های منظوم فارسی قرآن

پروفسور سیدحسن امین

□ قرآن، کتاب مقدس مسلمانان جهان از دیرباز به زبان های مختلف ترجمه شده است اما ترجمه های منظوم قرآن، خاص زبان فارسی است. یکی از اولین ترجمه های فارسی قرآن، متعلق به اواخر قرن دوم هجری، ترجمه بیست آهنگین که آن را به حقیقت پلی میان شعر سیلابیک / هجایی پیش از اسلام با شعر عروضی پس از اسلام دانسته اند. (پلی میان شعر هجایی و عروضی، چاپ دکتر احمدعلی رجایی بخارایی، تهران، انتشارات بنیاد فرهنگ، ۱۳۵۳)

په رغم آن که ظاهر و منطوق قرآن، شعر و شاعری را رد و نفی می کند فرهنگ ایران از دیرباز شاهد ده ها ترجمه های منظوم از قرآن بوده است. (دانشنامه های شعر، سیدحسن امین، تهران، انتشارات دایرة المعارف ایران شناسی، ۱۳۸۷)

در طول چهارده قرن اخیر، معروف ترین ترجمه های منظوم قرآن، تفسیر منظوم محمدحسن صلی علی شاه اصفهانی (۱۲۵۱-۱۳۱۶ق) بر وزن مثنوی مولاناست که در ۱۳۰۷ق سروده شده و در ۱۳۰۸ق به چاپ رسیده است. پس از انقلاب اسلامی ۱۳۵۷ نیز چندین تن از علاقه مندان به ترجمه های منظوم تمام قرآن مجید دست زده اند از جمله: ۱- ترجمه های منظوم قرآن اثر شهاب تشگری آرائی؛ ۲- ترجمه های منظوم امید مجد؛ ۳- ترجمه های منظوم حسن راحتی

مترجم اخیر، سوره ی فاتحه را چنین ترجمه کرده است:

سراغاز هر کار نام خداست
کز او مهر و بخشش همه خلق راست
ستایش بود خاص آن کردگار
که او بر جهان هاست پروردگار
هم او هست بخشنده و مهربان
بود صاحب روز محشر عیان
تو را می پرستیم بی گفت و گو
بجویم یاری خدایا ز تو
هدایت کن ای کردگار حکیم
تو ما را به راهی که شد مستقیم
به راه کسانی که دادی رفاه
نه آنان که کردی غضب از گناه
نه آن ها که گم کرده ره را تمام
شده منحرف از ره حق مدام

این مترجم فاضل قرآن مجید، یعنی آقای حسن راحتی، برای صاحب این قلم نیز اشعاری سروده است که برای ارائه ی نمونه ی آثارش در قوالب غیرمثنوی، عین دست خط وی ارائه می شود.

خواهم اجازه آن که دهم بر شما سلام
عالم به نزد اهل خرد دارد احترام
در شرع و عرف عالم و داناست محترم
لا سیما امین که بود شهره ی کرام
زان نیز برتر آن که نویی از نتاج علم
داری تو احترام یقین نزد خاص و عام
خواهم ز کردگار - امینا - ز روی صدق
توفیق آن جناب و سلامت به صبح و شام
زان دم که شدیم آگه هستی تو در این کشور
شوقی ست مرا در دل شوری ست مرا در سر
تا کی شوم قسمت، دینار، خدا داند
آئید به او بنم گاهی تو مرا از در
ای آن که بود نام تو در اوج زحل
شمر تو بود در بر من قند و عسل
همسواره ز دوری تو بودم رنجور
خوشحال شدم که می شود آن هم حل
نامت حسن و کتاب تو نیز حسن
از نام تو و کتاب تو شادم من
از پرتو دانشت منور کشور
وز جلسه ی امین کتاب قلبم روشن

سه نغای

با ۱۸۰۰ و عرض ارادت در بریدن کتاب آقای امین اوم ... نوشته اند

خواهم اجازه آن که دهم بر شما سلام
عالم به نزد اهل خرد دارد احترام
در شرع و عرف عالم و داناست محترم
لا سیما امین که بود شهره ی کرام
زان نیز برتر آن که نویی از نتاج علم
داری تو احترام یقین نزد خاص و عام
خواهم ز کردگار - امینا - ز روی صدق
توفیق آن جناب و سلامت به صبح و شام

زاندم که شدم آگه هستی تو در این کشور
شوقی است مرا در دل شوری ست مرا در سر
تا کی شوم قسمت، دینار، خدا داند
آئید به او بنم گاهی تو مرا از در

ای آن که بود نام تو در اوج زحل
شمر تو بود در بر من قند و عسل
همسواره ز دوری تو بودم رنجور
خوشحال شدم که می شود آن هم حل

نامت حسن و کتاب تو نیز حسن
از نام تو و کتاب تو شادم من
از پرتو دانشت منور کشور
وز جلسه ی امین کتاب قلبم روشن

تقی لولون آن لولوت صدق علی (ع)
مفارقة الآصبات واللآه اصعب

اراد حسن راحتی
۱۳۸۷

دست خط حسن راحتی (مترجم قرآن به شعر فارسی)